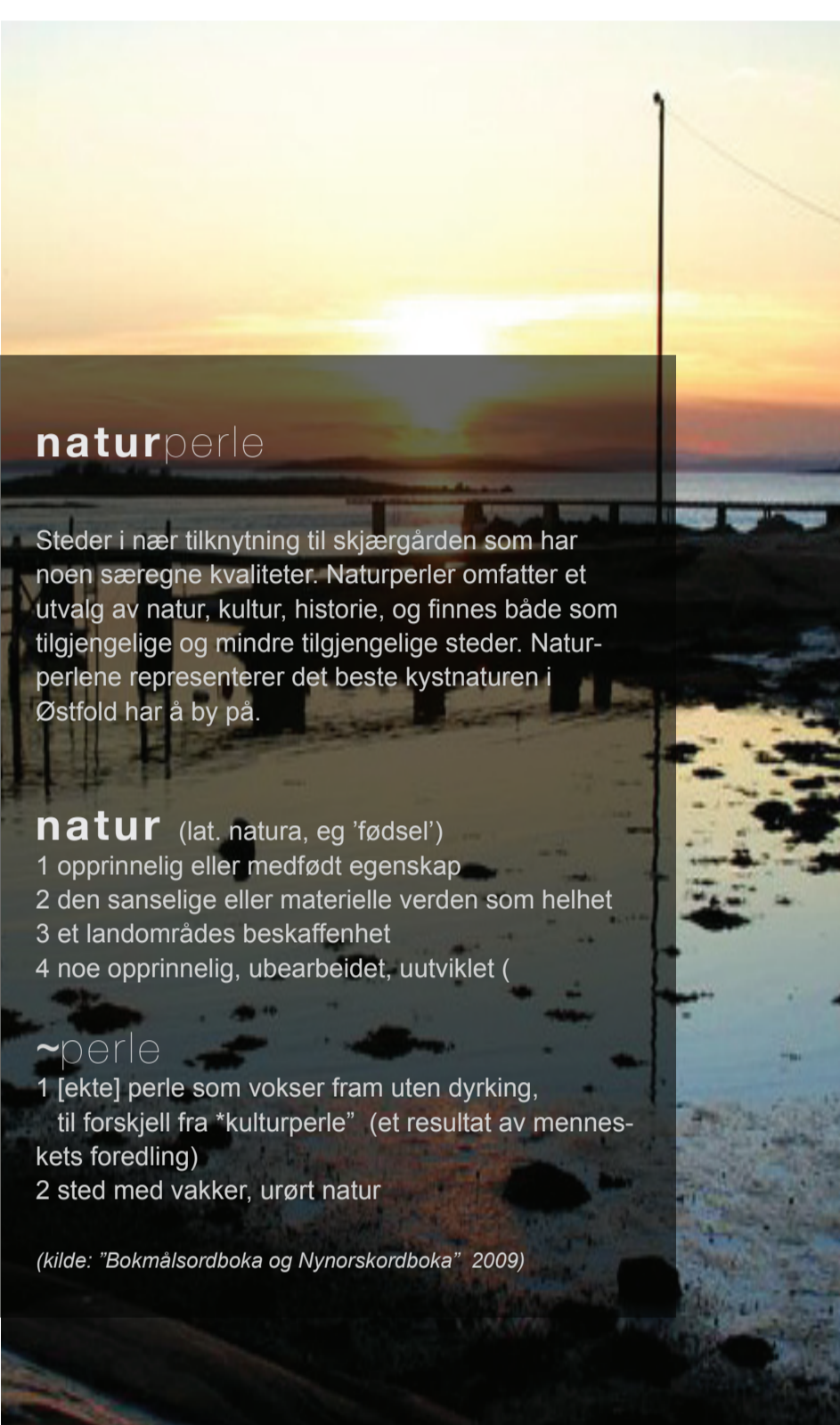

// Problemstilling

Howdan kan arkitektur framheve naturens kvaliteter og inspirere flere til å benytte naturen til fysisk aktivitet?

naturperle

Steder i nær tilknytning til skjørgården som har noen særegne kvaliteter. Naturperler omfatter et utvalg av natur, kultur, historie, og finnes både som tilgjengelige og mindre tilgjengelige steder. Naturperlene representerer det beste kystnaturen i Østfold har å by på.

natur

(lat. natura, eg 'fødsel')
1 opprinnelig eller medfødt egenskap
2 den sanselige eller materielle verden som helhet
3 et landområdes beskaffenhet
4 noe opprinnelig, ubearbeidet, uutviklet

perle

1 (flett) perle som vokser fram uten dyrking, til forskjell fra "kulturperle" (et resultat av menneskets foredling)
2 sted med vakker, urørt natur

(kilde: "Bolismåteboka og Nyrortordboka" 2009)

// Oppgaven

Bakgrunnen for oppgaven er et ønske om å undersøke hvordan samspelet mellom arkitektur og natur kan inspirere folk til fysisk aktivitet?

Oppgaven består av et mulighetsstudie der jeg utarbeider et forslag til en helhetlig plan for utviklingen av Østfolds kystlinje med tilhørende naturperler for å skape økt fysisk aktivitet blant befolkningen i Østfold. Med utgangspunkt i mulighetsstudien velger jeg ut tre naturperler ved Østfoldkysten og ser hvordan jeg kan utforme de tre ulike naturperlene i praksis. Jeg ønsker å prøve ut hvordan en ved hjelp av arkitektur kan sette naturen i relief, legge til rette for opplevelse og aktivitet, og på denne måten skape en større interesse for i naturen.

// Hvorfor ?

Norge er blitt rammet av en trend der befolkningens fysiske aktivitetsnivå reduseres, samtidig som samfunnet de siste år har blitt tilrettelagt på en måte som gjør hverdagen enklere og mer smidig. Konsekvensene av redusert fysisk aktivitet er at livsstilssykdommer øker i alle aldersgrupper, og dette tenderer gradvis mot å bli et samfunnsproblem. Samtidig har de medisinske fremskrittene gjort økt levealder. Det er dermed et paradoks at den norske folkehelse aldri har vært bedre, samtidig som man i helsesektoren står foran større utfordringer enn man noen sinne har hatt tidligere.

Det er derfor viktig å understreke at fysisk aktivitet er et svært effektivt tiltak for mange livsstilssykdommer.

Om en skal nå målet til helsedirektoratet om økt aktivitet i befolkningen, må en ivaresette noen tiltak. Undersøkelser viser at en kan få flere fysisk aktive dersom en legger til rette for ulike aktiviteter lokalt, spesielt om det finnes lavterskiltbud og dersom tilbudene er tilgjengelig for alle.

// Hvor ?

Prosjektet tar for seg kystlinjen i Østfold som et strategisk utgangspunkt for aktivitet. Oppmerksomheten er rettet mot Kyststien og dens tilgrensende natur- og fritidsområder.

Østfoldkysten omfatter flere små tettsteder med en rekke friområder, mindre naturreservater, en store nasjonalpark, samt mange fine badestrender, historiske forminner og en rekke rekreasjonsområder.

Kyststien har blitt utviklet siste årene, men er enkelte steder ikke ferdigstilt. Prosjekt Kyststien startet i 2004 som et samarbeid mellom Østfolds kystkommuner og Bostulan, Sverige - et samarbeid som resulterte i EU-midler i perioden 2004 - 2007.

// Hvordan ?

Kan arkitektur i naturen inspirere folk i fysisk aktivitet og sette naturen og landskapet i fokus?

For å bevare dette spørsmålet velger jeg å utarbeide en helhetlig strategi for skjørgårdens naturen langs Kyststien i Østfold med tilhørende fritidsområder og naturperler. Strategien er å lage en mulighetsstudie for å øke aktiviteten blant befolkningen gjennom å rette oppmerksomheten mot tre overordnede områder.

Det første delen av mulighetsstudien tar utgangspunkt i den eksisterende Kyststien i Østfold og skisserer tiltak for hvordan en kan videreutvikle og bygge opp under dens prinsipper.

Den andre delen retter oppmerksomhet mot økt aktivitet langs Østfoldkysten og vil samtidig belyse mulige tiltak for hvordan en kan håndtere dette med tanke på siltasje av sårbare områder.

Det tredje tiltaket skisserer en plan for de arkitektoniske utformingen og tilretteleggingen av naturperlene.

Med utgangspunkt i mulighetsstudien har jeg valgt ut tre naturperler der jeg utarbeider en plan for arkitektoniske grep for hvordan en kan forsterke og synliggjøre naturen. Jeg har tatt for meg naturperlene Lille Danmark [Rygge], Maerapanna [Fredrikstad] og Sluevika [Hvaler].

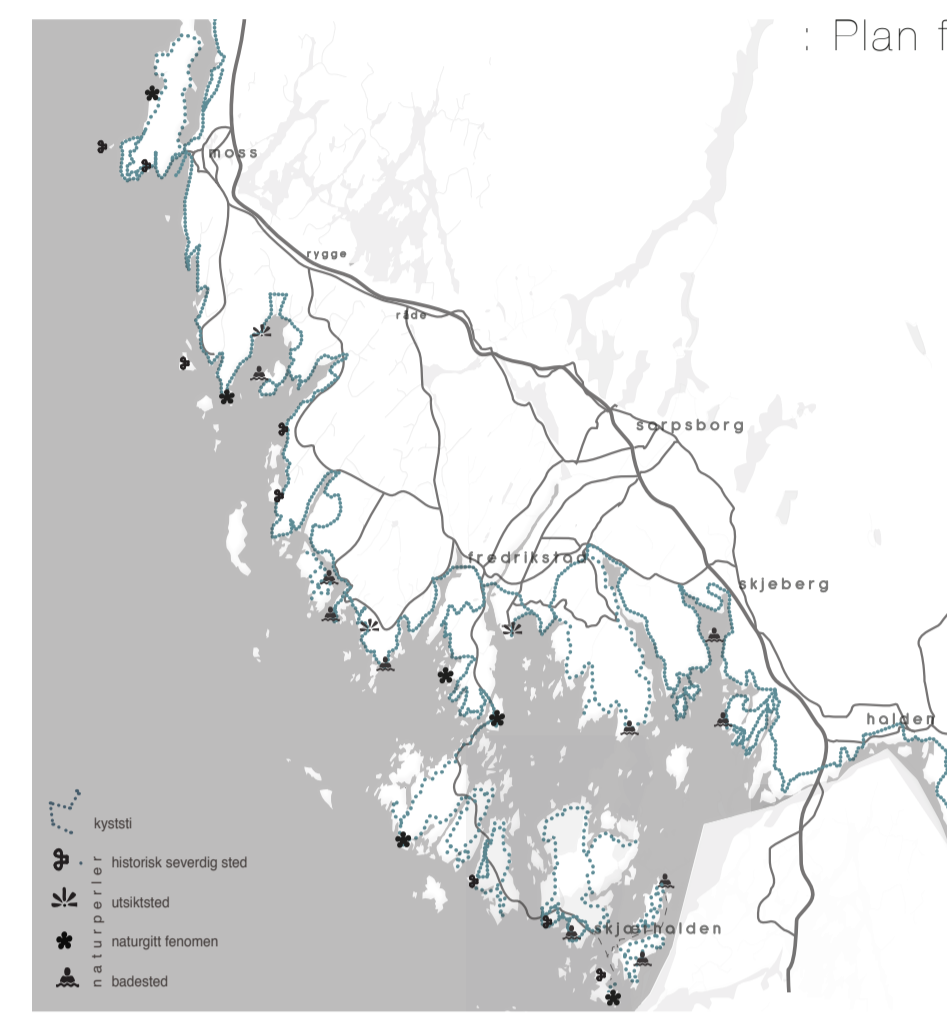
Kilder og ytterligere informasjon se heftet. Forordet og Mulighetsstudie: økt fysisk aktivitet ved Østfoldkysten

østfold
NTNU høst 2010 / 2011
Instituttet for arkitektur og landskap
Instituttet for byggekunst, historie og teknologi
veiledere: gino råde og arnstein giberg

// En mulighetsstudie

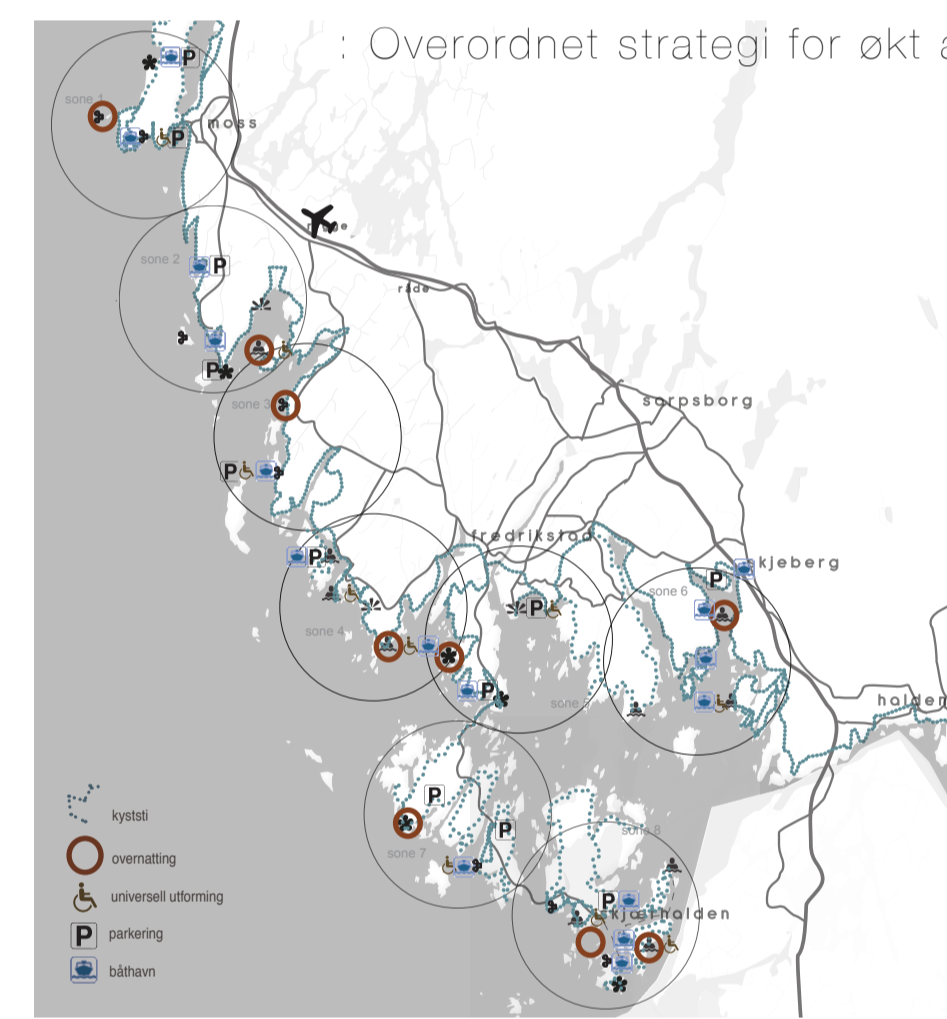
Med utgangspunkt i veilederne Østfold kystsonerplan (2006) og Handlingsplanen for fysisk aktivitet, (Departementene; en fellesinnstilling, 2005-2009) ønsker jeg å legge til rette for aktiv bruk av skjørgårdens naturen med hjelp av arkitektoniske grep som skal belyse og sette naturen i fokus. Jeg vil med dette trigge flere til å komme seg ut og oppleve perlene som finnes i langs Østfoldkysten.

Mulighetsstudien skal gi føringer for den videre planlegging og prosjekteringen av mitt masterprosjekt. Jeg ønsker å skissere noen

Plan for videreutvikling av Kyststien i Østfold

- 1: Kyststien skal utbedres, utvides og framstå som tydelig. Ved å bygge opp under Kyststiens prinsipper, vil det være mulig å videreutvikle den. Dette innebærer at en må utvikle Kyststien og legge til rette for kyststisraser i områder der den ikke er en del av i skjørgårdens naturen i dag. Samtidig omfatter planen tiltak for å gjøre Kyststien tydeligere for allmennheten.
- 2: Naturperlene langs Kyststien skal gi inspirasjon og være naturlige turmål. Naturperlene langs Kyststien skal legges tilrette slik at de fungerer som inspirasjon og turmål som kan inspirere ulike brukergrupper til å komme i kontakt med naturen og utøve fysisk aktivitet.
- 3: Kyststien skal være linet som binder naturperlene sammen. Kyststien skal etableres som et naturlig bindeledd mellom naturperlene langs hele Østfoldkysten.
- 4: Kyststien skal både være en arena og en innfallspurt der fysisk aktivitet kan utøves. En naturlig ramme for bruk av Kyststien er fysisk aktivitet, og Kyststien skal videreutvikles til en tilgjengelig innfallspurt nær Østfoldkysten skal benyttes.

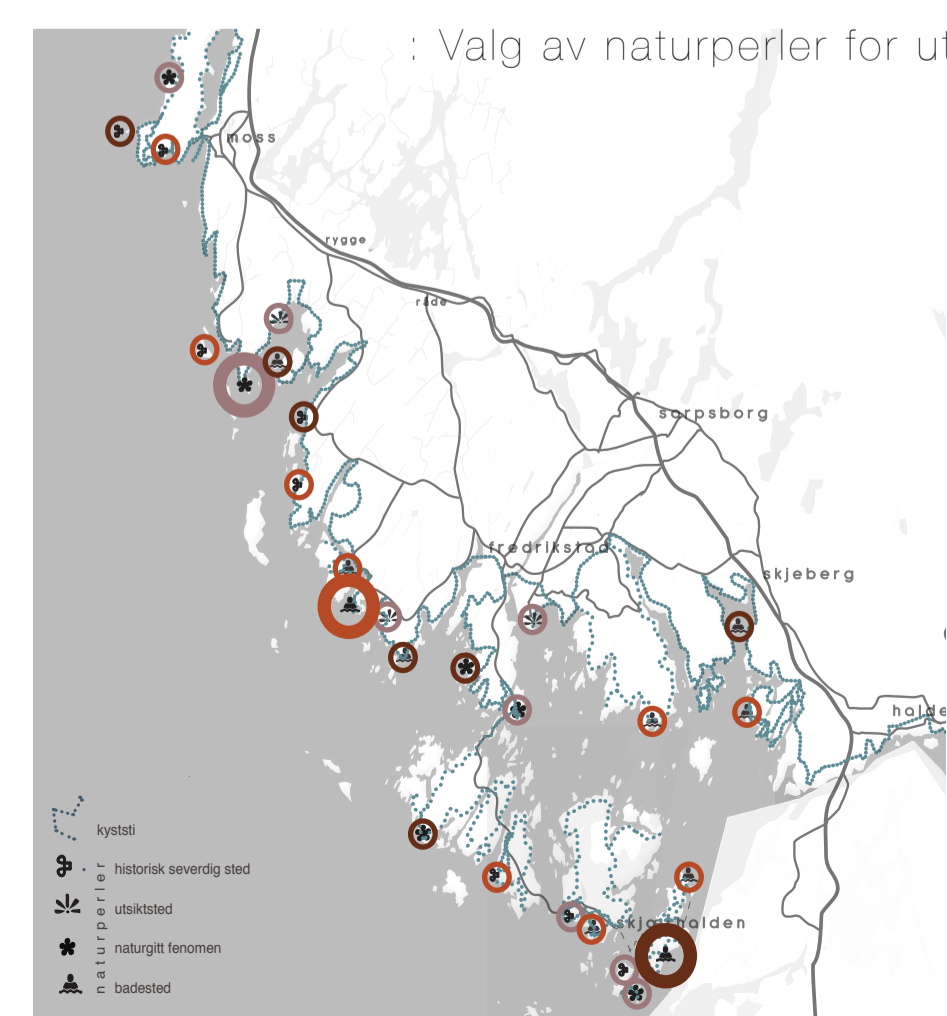

Overordnet strategi for økt aktivitet og kontrollert siltasje av naturen

- 1: Etablere soner som kan ivareta bestemte funksjoner. For å ta høyde for spenningsfeltet mellom økt fysisk aktivitet ved Østfoldkysten og økt belastning på skjørgårdens naturen vil det være nødvendig med en strategisk plan for bruken. Planen tar utgangspunkt i å etablere soner som skal ivareta bestemte funksjoner.
- 2: Hver sone skal kunne ivareta bestemte funksjoner. Innenfor hver sone skal det utformes retningslinjer som ivaretar bestemte funksjoner som skal danne føringer for bruken av naturperlene. Det skal samtidig legges til rette for godt synlige kyststisraser, parkeringsplasser, balthaver, universelt utformede naturperler og overnattingssteder.

Synliggjøre og forsterke kvaliteter ved naturperlene

stopp perle	<ul style="list-style-type: none"> oppdette hvite spisse blonde blå brune nei 	<ul style="list-style-type: none"> oppleve naturen steder å hvile steder å leke steder å bade skjerming for vær og vind ball / grill / stas kiosk (evt. sesongbasert) toaletter adkomst for båt søppehåndtering informasjon om naturperlen
dags perle	<ul style="list-style-type: none"> oppdette hvite spisse blonde blå brune nei 	<ul style="list-style-type: none"> oppleve naturen steder å hvile steder å leke steder å bade skjerming for vær og vind ball / grill / stas kiosk (evt. sesongbasert) toaletter sted for å sove vaasse seg adkomst for båt søppehåndtering informasjon om naturperlen
overnattings perle	<ul style="list-style-type: none"> oppdette hvite spisse blonde blå brune ja 	<ul style="list-style-type: none"> oppleve naturen steder å hvile steder å leke steder å bade skjerming for vær og vind ball / grill / stas kiosk (evt. sesongbasert) toaletter sted for å sove vaasse seg adkomst for båt søppehåndtering informasjon om naturperlen

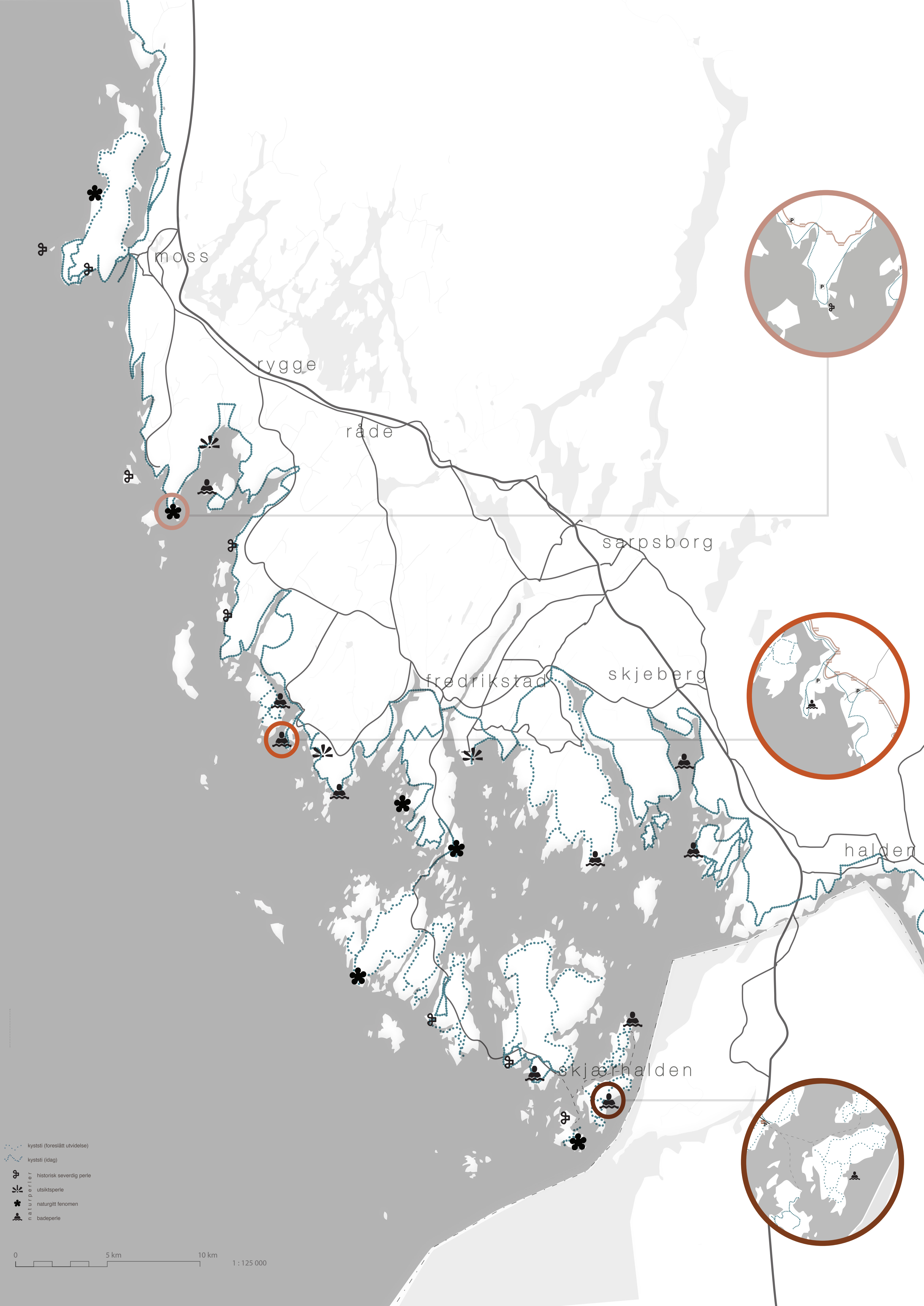

Valg av naturperler for utarbeidelse av de arkitektoniske nivåene

Jeg har valgt å utforme mulighetsstudien ved å utarbeide arkitektoniske forslag for de tre arkitektoniske nivåene som er skissert i studien.

Jeg vil med dette trigge flere til å komme seg ut og oppleve naturperlene som finnes i naturen ved Østfoldkysten. Valget er falt på Lille Danmark, (Rygge - Larkollen) som en stoppeperle, Maerapanna (Fredrikstad) som en dagsperle og Sluevika (Hvaler) som en overnattingsperle.

Kilder og ytterligere informasjon se heftet. Mulighetsstudie: økt fysisk aktivitet ved Østfoldkysten

- kyststi (foreslått utvidelse)
- kyststi (idag)
- ☼ historisk severdig perle
- ☼ utsiktsperle
- ☼ naturperle
- ☼ naturgitt fenomen
- ☼ badeperle

0 5 km 10 km 1:125 000